

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՐՈՁ
ՓՐԿԶԻ ՀՐԱՇԱՓԱՌԻ ԾՆՆԴՅԱՆ ՏՈՆԻ ԱՌԹԻՎ
ՄԱՅՐ ՏԱԺԱՐՈՒՄ
(1970 թ. հունվարի 6)

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ ամեն:

Սիրելի հավատացյալ ժողովուրդ,

Ամեն անգամ երբ կբացվին դռները Նոր տարվույն, մեր հուսատենչ հոգիները կապասեն, որ հեռու բարձունքներեն իջնեն երգը երկնքի՝ «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»:

Այդպէս եղաւ ծնունդը մեր Փրկչին Հիսուսի Քրիստոսի շատ դարեր առաջ: Այդպէս կդիմավորենք մենք ևս այսօր, հիշատակը հրաշալի ծնունդին, որ մեր հոգիներուն կբերե քաղցր արձագանքը նույն երկնային պատգամին՝ «Յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»:

Հիսուսի ծնունդով, աշխարհի պատմութիւնը երկուքի բաժնվեցաւ: Պատմութիւն Քրիստոսէ առաջ, պատմութիւն՝ Քրիստոսէ հետո: Հիսուսի ծնունդով սկիզբ առաւ մեծ հեղաշրջումը քաղաքակիրթ մարդկութեան կյանքին:

Արդարեւ, քրիստոնէութիւնը ընդունող բոլոր ժողովուրդներու պատմական իրազօրծումներու կեդրոնը, կհանդիսանա Քրիստոսի խոսքը: Գրականութիւնը, դպրութիւնն ու արվեստներ, հասարակական հարաբերութիւններ, օրենսդրութիւն, բարոյական ըմբռնումներ, նույնիսկ ճշգրիտ գիտութիւններ, այդ խոսքով դարեր շարունակ մարմին ու կյանք ստացան, կատարելութեան կատարներու հասնող նոր համադրութիւններու և ներդաշնակութիւններու մեջ:

Մեր ազգն ալ կպատկանի այդ ժողովուրդներու ընտանիքին: Ավելի քան տասնհինգ դարեր, հայ ժողովուրդը կառուցեց, տքնեցաւ, ստեղծագործեց ու մարտնչեցաւ, իբրեւ շողախ ունենալով Քրիստոսի Ավետարանի լույսը: Նոր հավատքին հուրով՝ հայոց ազգը ևս վերածնաւ, պայծառակերպվեցաւ, հանճարացաւ:

Նույն հավատքի հուրով վերածնան բոլոր այն ազգերը որոնք զՔրիստոս առին իրենց սրտերուն, իրենց հոգիներուն մեջ: Պենտեկոստեիս, վերնատան մեջ սկիզբ առած հոգևոր զարթոնքը, ոգեկան լուսակերպումը, տարածվեցաւ երկրէ երկիր, շարունակվեցաւ, աճեցաւ սերունդէ սերունդ և հեղաշրջեց աշխարհը համայն:

Ինչպե՞ս բացատրել հրաշալի այս իրողութիւնը: Աստվածային տնօրի-

նությունը ի՞նչ ճանապարհով բարձրացուց մարդը այդ կատարներուն: Մենք հավիւթ ենք հավատալու թե այդ հեղաշրջումը կատարվեցաւ և կշարունակվի կատարվիլ, վասնզի Հիսուս եկաւ մարդուն ըսելու՝ դու ես տիեզերքին ու կյանքին կեդրոնը, դու ես տիեզերքին ու կյանքին իմաստը, դու ես տիեզերքին ու կյանքին նպատակը:

Հիսուսի շունչով, փլան հին աստվածները և կոտորները բոլոր, որոնք անհիշատակ ժամանակներն ի վեր՝ մարդը կառահին բնապաշտական հավատալիքներու սարսափին ներքե, դիվային երևակայությամբ հնարված մոլորությունաց խավարին մէջ, ստրկատիրական դաժան օրենքներով շղթայված:

Հիսուս եկաւ ազատ արձակելու մարդը՝ բոլոր նախապաշարումներէն, բոլոր մոլորություններէն, բոլոր կապանքներէն, բոլոր շահագործումներէն:

Հիսուսով ազատ մարդը դարձաւ Աստուծո որդի և ժառանգորդ երկնից արքայության, դարձաւ Արարչին գործակից, աստվածային ստեղծագործությունը շարունակող ուժ երկրի վրա, իր նմաններու աշխարհին մէջ:

Հիսուս չի ժխտեր նյութական տիեզերքը անհուն, անսկիզբ ու անվախճան, չի ժխտեր մեզ շրջապատող բնությունն ու օրինաչափ օրենքները անոր, չի ժխտեր մարմնեղեն ու հոգեղեն բնությունը մարդուն: Ան կհաստատե այդ բոլորը, կփառաբանե այդ բոլորը, կվսեմացնե այդ բոլորը, կներդաշնակե ու կիմաստավորե զանոնք՝ մեկ ու Գերագույն Արարիչ ուժի մը հայտնությամբ ու հռչակումով, որ է «Աստուած, Հայրն մեր ամենակալ, Արարիչն երկնի և երկրի, երեւելաց և աներևոյթից»:

Քրիստոնեական ըմբռնումով, համայն ստեղծագործության կեդրոնը կհանդիսանա մարդը, որ իր իսկ հոգիին մէջ, կարող է արտացոլել աշխարհը, տիեզերքը ամբողջ և արքայությունը երկնքի: Այո՛, նաև արքայությունը երկնքի, իբրև բարոյական տենչանք, որուն անոթը կհանդիսանա մարդուն պարզեկաւ Աստուծո մեծագույն շնորհը՝ հոգին, գերագույն վկայությունը մարդու մարդկայնության և նմանության Աստուծո:

Այն արարչագործ սերը, որով Աստված տիեզերքը ստեղծեց և շունչ տվաւ անոր, կհայտնվի, կբյուրեղանա ու կգործե նաև մարդուն հոգիին մէջ: Մարդը այդ սիրովն մէջ և այդ սիրով է մանավանդ որ կգտնե, կճանչնա ու կիրականացնե ինքզինքը իբրև Աստուծո որդի, կհայտնաբերե իր կյանքին իմաստը, իր կոչումը երկրի վրա, ու կգտնե ճանապարհը դեպի աստվածաճաշում, դեպի անմահություն, դեպի երկնից արքայություն:

Այս խոհերով, այս ապրումներով, կդիմավորենք մենք այսօր ավետիսը Քրիստոսի ծննդան և մեր սրտերը անգամ մը ևս լայն կբանանք, ընդունելու համար երկնային պատգամը սիրո և խաղաղության, պատգամ՝ որ հոգին իսկ է Քրիստոսի Ավետարանին: Մերը դեպի մեր նմանները և խաղաղարարությունը մեկը մյուսով կպայմանավորվին, մեկը մյուսով կամբողջանան, մեկը մյուսով կկենսագործվին:

Այս բոլորով հանդերձ սակայն, եթե պահ մը դիտենք մեր շուրջ, կտեսնենք թե մեր օրերու մարդը տակավին հեռու է հավատարիմ մնալէ իր ճշմարիտ կոչումին, իր ճշմարիտ առաքելության: Հեռու է կատարելապէս Աստուծո որդին ըլլալէ, և իր նմանները բոլոր, իբրև իր հարազատ եղբայրները դավանելէ: Այլապէս ինչպե՞ս հնարավոր պիտի ըլլար Վիետնամի սպանդը, ինչպե՞ս հնարավոր պիտի ըլլար պետությանց սպառնալիցության արշավը և տակավին այնքան տագնապալի կացություններ որոնք կապառնան համաշխարհային նոր պատերազմ շղթայազերծելու:

Բայց անա երկինքը վերստին կբացվի այսօր: Մարդիկ մանկացած հո-

գիներով իրենց հայացքը կհառեն դեպի վեր, վերանորոգվելու իղձով, պայծառակերպվելու տենչով, փրկության ճամփա մը գտնելու հույսով, ու հափըշտակված կլսեն երգը հրեշտակներու՝

«Փառք ի բարձունս Աստուծոյ և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»: Կզգանք, կերպենք թե Աստուծո ռոգորմությունը, Աստուծո ամենակարող ուժը օգնության կհասնին մեզի իբրև փրկարար լաստ:

Սիրելի հավատացյալ զավակներ Մեր, քաջալերվեցեք, գոտեպնդվեցեք, միացեք Քրիստոսով և հայոց պատմության ոգիով, մնացեք լավատես ու անսասան, հավատացեք երկնքին, հավատացեք Հիսուսի ծննդյան շնորհներուն, հավատացեք սիրո և խաղաղության ավետիսին, հավատացեք բարիին ուժերուն հաղթանակին, հավատացեք արդարության ժամին: Եղեք մահ արթուն պահակներ և անդուլ աշխատողներ՝ ամեն օր, ամեն ժամ, առավել հզորացնելու համար աշխարհի խաղաղության պաշտպան ուժերը, առավել ամրապնդելու եղբայրության գիտակցությունը բոլոր ժողովուրդներուն միջև:

Հատկապես այս վերջին տարիներուն, ի տես մարդկային իմացական հանճարի հիասթափման և վաճառումներուն, Մենք կհավատանք թե՛ մարդիկ ինչքան ավելի սլանան դեպի տիեզերական տարածություններ ու մերձեցան երկնքին, այնքան ավելի պիտի ճշմարտվի աղմուսերգուի ներշնչված խոսքը՝ «Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ»: Երկրածին մարդիկ ավելի մոտենալով երկնքի բարձունքներուն, ավելի պիտի կարողանան զգալ մեծ խորհուրդը տիեզերքին ու ստեղծագործության: Անոնք մեջ ավելի պիտի պայծառանա մահ մամարդկային միասնության գիտակցությունը: Անոնք ավելի պիտի ճանչնան ինքզինքնին իբրև որդիները տիեզերքի արարչին, պիտի ճանչնան զիրար իբրև եղբայրներ, մույն գոյության իմաստով, մույն ճակատագրով, մույն կոչումով:

Հակառակ մեզ տակավին շփոթեցնող բազում երևույթներու և կացություններու, մենք կհավատանք թե մարդկությունը արագ քայլերով կմոտենա հայտնաբերելու և իմաստավորելու՝ Աստված, աշխարհ, մարդ իմացությունները տիեզերքի օրինաչափ ներդաշնակության մեջ:

Արդ, աղոթենք որ Փրկիչը մեր Քրիստոս, իր աստվածային սիրով անեցնե լույսը ճշմարիտ ճանաչողության և շերմացնե սրտերը բոլոր, որպեսզի մարդիկ ու ժողովուրդներ կարողանան ձերբագատվիլ ամեն կարգի նախապաշարումներէ ու կապանքներէ, և իրենց ազատ հոգիներով բարձրանալ դեպի կատարները երկնային ներդաշնակությանց, որով միայն պիտի գտնեն անոնք՝ խաղաղության ու երջանկության լուսեղեն ճամփան երկրի վրա:

«Եւ հովիւքն էին ի տեղուքն յայնմիկ բացօթեազբ... Եւ հրեշտակ Տեառն երևեցաւ անոս և փառք Տեառն ծագեցին առ անոս... Եւ ասէ ցնոսա հրեշտակն՝ մի երկնչիք՝ զի ահաասիկ անտարանեմ ձեզ ուրախութիւն մեծ, որ եղիցի ամենայն ժողովրդեան: Զի ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ որ է օծեալ Տէր... Եւ յանկարծակի եղև ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց, որ օրհնէին զԱստուած և ասէին՝ փառք ի բարձունս Աստուծոյ և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»:

Խաղաղություն, խաղաղություն աշխարհին համայն, ժողովուրդներուն բոլոր:

Ամենայն հայոց հավերժական սուրբ Էջմիածնեն՝ խաղաղություն և օրհնություն եկեղեցվույս Հայաստանայաց և սիրեցյալ համայն ժողովրդյան մերո որ ի Հայաստան և որ ի սփյուռս աշխարհի, այժմ և հավիտյան. ամեն:

«Քրիստոս ծնաւ և յայտնեցաւ»: